

บัตรเนื้อหา

3406

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์ที่ 4 : การจัดการทรัพยากร น้ำและดินในประเทศไทย

3.3 การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชหมุนเวียนเป็นการปลูกพืชมากกว่า 2 ชนิดลงบนพื้นที่เดียวกัน ในช่วงเวลาต่างกันไป สลับกัน

3.4 การปรับปรุงสมบัติของดิน มีวิธีปรับปรุงได้ 2 ลักษณะ คือ 1) การปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ เพื่อให้ดินร่วนซุย ดูดซับน้ำได้ดีขึ้น 2) การปรับปรุงสมบัติทางเคมี เพื่อให้ดินมีสภาพเป็นกลาง มีธาตุอาหารที่มีประโยชน์มากขึ้น

3.5 รักษาสิ่งมีชีวิตในดิน คือ จุลินทรีย์ พืช สัตว์ เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ดินคงสภาพเป็นดินดี ส่วนน้ำ อากาศ และขุยมุขอินทรีย์ มีส่วนเสริมสร้างคุณภาพของดิน

4. การเลือกใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน ทำให้สามารถนำดินมาใช้ให้ตรงกับศักยภาพของดินและสามารถวางแผนการจัดการทรัพยากรดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

5. ลดขยะและจัดการกับขยะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากขยะทำให้เกิดความเสียหายต่อดิน ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ

6. การส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรดินและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรดินด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การปลูกป่า เป็นต้น

ถ้าดินจะมีคุณภาพดี . . . ดิน
ที่นั่นต้องมีพวกเราเยอะ ๆ จ้า

3407

ชุดที่ 3: วิฤตการณ์น้ำและดิน
**ศูนย์ที่ 4 : การจัดการทรัพยากร
น้ำและดินในประเทศไทย**

กิจกรรมชื่อ : รวมพลังความคิด พิชิตความรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรน้ำและดิน
2. เพื่อพัฒนาและปลูกฝัง ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษขาว – เทา	1	แผ่น
2. สีประเภทต่าง ๆ	1	ชุด
3. สีเมจิก	1	กล่อง

วิธีดำเนินการ

1. หัวหน้ากลุ่มรับกระดาษขาว - เทา
2. นักเรียนแต่ละคนระดมความคิด เสนอแนวทาง หรือ ทางออกในการแก้ไขปัญหา วิฤตการณ์ทรัพยากรน้ำและดินของประเทศไทย
3. แต่ละกลุ่มคิดรูปแบบการนำเสนอผลงาน เช่น การเขียน Mind Mapping การวาดภาพ การเขียนบรรยายประกอบภาพการ์ตูน เป็นต้น
4. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

3408

ชุดที่ 3 : วิกฤตการณ์น้ำและดิน
**หน่วยที่ 4 : การจัดการทรัพยากร
น้ำและดินในประเทศไทย**

จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

1. การจัดการทรัพยากรน้ำ หมายถึงสิ่งใด.....
.....
2. รัฐบาลมีวิธีการจัดการทรัพยากรน้ำและดินอย่างไรบ้าง
.....
.....
3. เอกชน มีส่วนในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างไร
.....
.....
4. ในฐานะประชาชน จงบอกวิธีการจัดการทรัพยากรน้ำและดินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
.....
.....
5. ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คือใคร เพราะเหตุใด
.....
.....

บัตรเฉลยคำถาม

3409

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์ที่ 4 : การจัดการทรัพยากร น้ำและดินในประเทศไทย

(แนวคำตอบขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอน)

1. หมายถึง การป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับน้ำ และการนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตมนุษย์
2. ปรับปรุงกฎระเบียบในการบริหารจัดการน้ำ ควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงคุณภาพงานของภาครัฐบาล ส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ตลอดจนมีการวางแผนการใช้น้ำ เป็นต้น
3. ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำตามแนวทางที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในการพัฒนากับภาคประชาชนทุกระดับ ลดการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งผิวดิน มีวิธีการกำจัดสารพิษที่ถูกต้องวิธีไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น
4. ร่วมกับภาครัฐบาลและเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางธรรมชาติอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกฎหมายให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยธรรมชาติอันเกิดมาจากการกระทำของมนุษย์
5. ประชาชนทุกคน เพราะประชาชนได้นำทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติไปใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อความสุข ดังนั้นจึงควรรับผิดชอบในการดูแลรักษา และอนุรักษ์เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองแบบยั่งยืน

ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

ชุดที่ 3 : วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5

ศูนย์สำรอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โดย

นางพัทธยา ชุมสงคราม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ

บัตรคำชี้แจง

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์ที่ 5 : ศูนย์สำรวจ

1. ศูนย์ที่ 5 ศูนย์สำรวจ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้หลัก ทั้ง 4 ศูนย์ เรียบร้อย หรือระหว่างที่นักเรียนรอเข้าเรียนในศูนย์หลักทั้ง 4 ศูนย์
2. ภายในชุดการสอนชุดที่ 3 เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำและดิน ศูนย์ที่ 5 ศูนย์สำรวจ ประกอบด้วยบัตรต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องทำจนครบทุกบัตร ดังนี้
 - 2.1 บัตรคำสั่ง หมายเลข 3501
 - 2.2 บัตรเนื้อหา หมายเลข 3502 ,3503 , 3504
 - 2.3 บัตรเล่นเกม หมายเลข 3505
3. ให้นักเรียนทุกคนร่วมปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
4. เมื่อทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้วนักเรียนทุกคนเก็บบัตรต่าง ๆ ให้เรียบร้อย

หมายเหตุ : ความหมายของหมายเลขบัตรมีดังนี้

ที่มาภาพประกอบ : <http://www.google.co.th>

บัตรคำสั่ง

3501

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์ที่ 5 : ศูนย์สำรวจ

1

หัวหน้ากลุ่มแจกบัตรเนื้อหา ให้กับสมาชิกทุกคน และให้ใช้เวลาศึกษาเพียง 5 นาที ทุกคนต้องจำชื่อเขื่อน สถานที่ตั้งให้ได้

2

หัวหน้ากลุ่ม ดำเนินการให้สมาชิกได้เล่นเกม เขียนชื่อเขื่อน และสถานที่ตั้ง แข่งขันกัน ใครเขียนได้มาก และถูกต้องที่สุดเป็นผู้ชนะ

3

ตรวจคำตอบจากบัตรเนื้อหา โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการตัดสินผลการ แข่งขัน ร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่ม

4

สมาชิกทุกคนเก็บบัตรต่าง ๆ กลับใส่ซองให้เรียบร้อยแล้วเปลี่ยนไปเรียนรู้ใน ศูนย์อื่น ๆ ต่อไป

ที่มาภาพประกอบ : <http://www.google.co.th>

3502

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน
ตอนที่ 5 : ศูนย์สำรวจ

คุณ !!! รู้จัก เขื่อนในประเทศไทย ทุกเขื่อน หรือยัง?

1. เขื่อนภูมิพล (เขื่อนยันฮี) เป็นเขื่อนคอนกรีตขนาดใหญ่ สร้างกันแม่น้ำปิง เสร็จปี พ.ศ. 2507 ตั้งอยู่ที่อำเภอสามเงา จ.ตาก เป็นเขื่อนใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. เขื่อนเจ้าพระยา เป็นเขื่อนทดน้ำขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สร้างกันลำน้ำเจ้าพระยา ที่ ต. บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท
3. เขื่อนศรีนครินทร์ (เขื่อนเจ้าแฉกร) เป็นเขื่อนดิน สร้างกันแม่น้ำแควใหญ่ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี สร้างเสร็จในปี พ.ศ.2522
4. เขื่อนสิริกิติ์ (เขื่อนผาช่อม) เป็นเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สร้างกันแม่น้ำน่าน ที่ผาช่อม อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์
5. เขื่อนอุบลรัตน์ (เขื่อนพองหนิบ) เป็นเขื่อนดิน สร้างปิดกันแม่น้ำพอง สร้างเสร็จในปี พ.ศ.2509 ตั้งอยู่ที่ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
6. เขื่อนวชิราลงกรณ์ เป็นเขื่อนทดน้ำกั้นลำน้ำแม่กลองที่ ต.ม่วงชุม จ.กาญจนบุรี ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก
7. เขื่อนสิรินธร (เขื่อนลำโดมน้อย) เป็นเขื่อนคอนกรีตกันแม่น้ำลำโดมน้อย ต.คันไร่ อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี สร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2514
8. เขื่อนจุฬาภรณ์ (เขื่อนน้ำพรม) กั้นลำน้ำพอง ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2516
9. เขื่อนแก่งกระจาน เป็นเขื่อนดินกั้นแม่น้ำเพชรบุรีที่ ต.สองพี่น้อง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี สร้างเสร็จเมื่อปีพ.ศ.2509
10. เขื่อนปรางบุรี กั้นแม่น้ำปรางบุรี เขต อำเภอปรางบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
11. เขื่อนกัวลม เป็นเขื่อนคอนกรีต สร้างกันแม่น้ำวัง ในเขต อ.เมือง จ.ลำปาง เสร็จเมื่อ พ.ศ.2514

บัตรเนื้อหา

3503
ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน
หน่วยที่ 5 : ศูนย์สำรวจ

12. เขื่อนลำปาว เป็นเขื่อนดิน สร้างกั้นลำน้ำปาว และห้วยยางในบริเวณเขตติดต่อ อ.สหัสขันธ์ อ.ยางตลาด และ อำเภอมือเมือง จ. กาฬสินธุ์
13. เขื่อนน้ำอูน เป็นเขื่อนดิน สร้างกั้นแม่น้ำอูน ในเขตอำเภอฟังโคน จ.สกลนคร สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2524
14. เขื่อนนเรศวร สร้างกั้นแม่น้ำน่าน ในเขตอำเภอฟาร์มโพธิ์ จังหวัดพิษณุโลก สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2523
15. เขื่อนแม่จิด สร้างกั้นแม่น้ำแม่จิด เขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2528
16. เขื่อนแม่กวง สร้างกั้นแม่น้ำแม่กวง ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2527
17. เขื่อนท่าทุ่งนา สร้างกั้นแม่น้ำแควใหญ่ บริเวณตำบลช่อสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
18. เขื่อนห้วยหลวง สร้างกั้นแม่น้ำห้วยหลวง ระหว่างบ้านโคกสะอาด อำเภอภูซำบาย ทางฝั่งขวา กับบ้านดงน้อย อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2527
19. เขื่อนมูลโนะ (โครงการมูลโนะ) สร้างกั้นลำน้ำคลองไต่แดง ที่ตำบลโพนมิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2527
20. เขื่อนลำเซ สร้างกั้นแม่น้ำลำเซบาย ในเขตจังหวัดนครราชสีมา สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2523
21. เขื่อนลำพระเพลิง เป็นเขื่อนดิน กั้นแม่น้ำลำพระเพลิง ใน อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา สร้างเสร็จ พ.ศ.2510
22. เขื่อนลำตะคอง เป็นเขื่อนดิน สร้างกั้นแม่น้ำลำตะคอง ในเขตอำเภอสี่คิ้ว จ.นครราชสีมา สร้างเสร็จปี พ.ศ.2513
23. เขื่อนน้ำพุง สร้างกั้นลำน้ำพุงบนเทือกเขาภูพาน ในเขต อ.กุศบาก จ.สกลนคร สร้างเสร็จเมื่อ ปี พ.ศ.2508
24. เขื่อนพิมาย สร้างกั้นแม่น้ำมูล ที่ทุ่งไทรงาม ใน อ.พิมาย จ.นครราชสีมา สร้างเสร็จ เมื่อ พ.ศ.2493
25. เขื่อนมะขามเฒ่า สร้างกั้นลำน้ำตะคองในเขต อ.เมือง จ.นครราชสีมา สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ.2493
26. เขื่อนคอนชุม สร้างกั้นลำน้ำคอนชุม และลำน้ำตะคอง ในเขต ต.หนองจะบก อ.เมือง จ.นครราชสีมา

27. เชื้อนบ้านข่อยงาม สร้างกั้นลำน้ำตะคองในเขต ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา
28. เชื้อนบ้านกันผม สร้างกั้นลำน้ำตะคอง บริเวณ ต.หนองยาง อ.จักราช จ.นครราชสีมา
29. เชื้อนบ้านทุ่ง สร้างกั้นลำน้ำปริบูรณ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

NOTES บัตรเนื้อหา

3504

ชุดที่ 3: วิกฤตการณ์น้ำและดิน

ศูนย์ที่ 5 : ศูนย์สำรวจ

29. เขื่อนกระเสียว อยู่ จ.สุพรรณบุรี เก็บน้ำได้เพื่อใช้ในการชลประทาน และบรรเทาอุทกภัยให้แก่พื้นที่ในเขตโครงการสามชุก

30. เขื่อนพระรามหก เป็นเขื่อนทดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ทำพิธีเปิดเมื่อ พ.ศ.2467 สร้างกันแม่น้ำป่าสัก ที่ ต.ไค้ขัน อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา

31. เขื่อนนายก สร้างกันแม่น้ำนครนายก บริเวณท่าหุบ อ.เมือง จ.นครนายก เพื่อทดน้ำส่งในเขตโครงการนครนายก

32. เขื่อนบางลาง สร้างกันแม่น้ำปัตตานี ที่จังหวัดยะลา สร้างเมื่อ ปี พ.ศ.2523

33. เขื่อนบ้านคูระ สร้างกันแม่น้ำตาปี ที่ ต.แม่ลาน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี สร้างเมื่อปี 2526

34. เขื่อนเพชร เป็นเขื่อนทดน้ำ สร้างกันแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณ ต.ท่าคอย อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ส่งทดน้ำในเขตโครงการเพชรบุรี

35. เขื่อนห้วยเสนง สร้างกันห้วยเสนงที่บ้านถนน อ.เมือง จ.สุรินทร์ สร้างเมื่อปี 2497

36. เขื่อนน้ำจิ้ม สร้างกันแม่น้ำโขงใน เขต จ.หนองคายเป็นโครงการกักเก็บน้ำเอนกประสงค์แห่งแรกของลาว ดำเนินงานโดยคณะกรรมการการเศรษฐกิจแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขององค์การสหประชาชาติ

